

השקר של האחות פליציה

מאת: יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ה', עמ' 257-258

תרגום: אורי אורלב

האחות פליציה טפלה בחולים בבית החולים לחולי-נפש. מראה דמותה החרשית, המכנסת, מראה פניה שפמו נחצבו מאבן, עשה רשם שהיא שקועה בעולמות אחרים, שדבר אין להם עם שמחה או עצב של העולם הזה. קשה להאמין, שהאחות פליציה היתה פעם ילדה עליזה, שבהיותה תלמידה הנהיגה את בנות כתתה במעשי שובבות וקנודס.

בשעתו היתה מלכת הנשפים, ולא מפני שלבשה את השמלה היקרה ביותר, או מפני שהיו לה הפרחים היפים ביותר, אלא מפני שהיה בלמות הנערה התמירה, העליזה לעתים על פני הפקרות ולעתים עצובה מאוּם - משהו מעורר התפעלות, רגש של כבוד ומסירות ללא גבול.

בעבר זכתה בהערצה ובהערכה רבה, היום היא עובדת עם אנשים חולים, שהגורל התאכזר להם. פאשר התרגז אהם החולים והיה חשש להתפרצות זעם, היו מזעיקים את האחות פליציה. היא היתה נגשית לחולה, מסתכלת ישר בעיניו במבטטה השואל, מכוננת את גבותיה, מקמטת את מצחה ומלברת אליו בקול חרישי, כמו אל ילד:

- תרגע, אני מבקשת ממך. לא יפה לצעק. אני אכעס, לא אתן לך סיגריה ולא ספריה.

החולה היה רועם בהשפעת דבריה, מבהל יותר מאשר למראה אגרופו המורם של מטפל.

האחות פליציה נמצאה בקביעות במחלקת הנשים. כלן הפירו אותה שם, אהבו אותה, אם אפשר לכנות בשם אהבה את הקשר המוזר שבו היו החולות קשורות אליה. פאשר עברה באולם עקבו אחריה כל המבטים בלאגה - מבטים עמומים, מבהלים, זועפים או חסרי הבעה.

היתה בין החולים ישישה אחת. הביאו אותה מן הרחוב; אי-אפשר היה לברר מה שמה. ספר עליה שהתהלכה ברחוב והטרלה את העוברים ושבים בשאלה אולי מישהו מהם ראה את בנה ש"היו לו עינים פהפיות והיה כל כך חכם, כל כך חכם!". הישישה היתה שקטה, עבדה במשק בית החולים, עזרה לאחות פליציה ושוחחה עמה על בנה.

- תארי לעצמך, אחות - היתה אומרת - הוא היה כל כך טוב אלי, הוא כל כך אהב אותי, האם יכול היה לשכח אותי? בודאי קרה לו אסון. תמיל היה שקוע בהרהורים, אולי נלרס. אני בטוחה שיכתב אלי.

הישישה היתה שקטה, אד העצב הלך וגבר עליה: המיתו אותה הנענועים! היא חלתה, נחלשה, נפלה למשכב. על שהביאה האחות פליציה לישישה מכתב מבנה. הוא כתב שיבוא ויקח אותה אליו. הישישה צחקה ובכתה מרב אשר, נשקה את נליה של האחות פליציה ואת פניה, מיל רצתה לקום ולהתלבש. בקשה שיתנו לה מראה; רצתה להיות בטוחה שהבן יפיר אותה. היא זכתה לחיים חלשים.

דמעות עמלו בעיני האחות פליציה: היא עצמה כתבה את המכתב!

עכשו הגיעו המכתבים לעתים די קרובות, תכנם נשאר זהה, אד מועם בואו של הבן הלך והתקרב. כל החולות התמלאו סקרנות לבואו של הזר. שיחות קולניות נשמעו עכשו לעתים קרובות במחלקת הנשים החולות, ולפעמים נשמע באולם גם שיר בלשני.

הישישה חיתה מאשרת עול חמש שנים בהמתינה לבנה. פאשר גססה, לחשה חרש:

- נכון אחות, שהוא יבוא היום? משהו אומר לי שהיום אזכה לראותו.

פאשר השתחררה נשמתה של הישישה האמלה מפבלי הגוף החולה ועלתה למעלה, איו ספק שנגלה לה השקר של אחות פליציה, והיא ברכה על כך.

